

**UČENIČKI DOM MAKSIMIR
ZAGREB, TRG J.F. KENNEDYA 9**

Klasa: 602-03/18-02-19

Ur. Broj: 251-hsh-01-16-72

Zagreb 30. 03 .2016.

Na temelju članka 24. Statuta Učeničkog doma Maksimir, na prijedlog ravnateljice, Domski odbor na sjednici održanoj 07. ožujak 2016. godine donosi

**Odluku o prihvatljivom korištenju računalnih resursa
u Učeničkom domu**

Uvod

Svrha odluke o prihvatljivom korištenju računalnih resursa u Učeničkom domu Maksimir (u daljnjem tekstu Dom) je jasno određivanje načina dopuštenog i prihvatljivog korištenja računala i mreža Doma i njihovih usluga.

Cilj odluke o prihvatljivom korištenju računala u domu je definiranje sigurnosnih politika informacijskog sustava Doma te upravljanje tom sigurnošću. Bitno je definirati prihvatljive i neprihvatljive oblike ponašanja prilikom korištenja računalne infrastrukture Doma te raspodijeliti uloge i odgovornosti svih dionika.

Sigurnosna politika

Ljudski i informacijski resursi se smatraju najvažnijim vrijednostima Doma. Stoga je za sigurno rukovanje informacijama potrebno uspostaviti pravila njihova korištenja kao i ponašanja njihovih korisnika. U tom smislu je prihvatljivo korištenje mrežnih i računalnih resursa Doma od iznimne važnosti. S obzirom da rad Doma ovisi i o radu domske infrastrukture, domska računala (i druga domska računalna imovina) moraju biti podešena tako da omoguće neometan pristup i korištenje informacija potrebnih u odgojno-obrazovnom radu i drugim aktivnostima vezanim za rad Doma.

Sigurnosna politika definirana ovim dokumentom vrijede za:

- Cjelokupnu računalnu opremu Učeničkog doma Maksimir (oprema zgrade Doma, učeničke radionice, prijenosna računala Doma i službenim mobilnim uređajima s mogućnosti pristupa računalnim mrežama, sustav video nadzora u svim objektima)
- Administratora računalne infrastrukture
- Korisnike – zaposlenike Doma i učenike, te vanjske suradnike
- Vanjske suradnike za održavanje – tvrtke koje su involvirane u održavanje hardvera ili softvera Doma i video nadzora Doma
- Svako nepridržavanje pravila definiranih ovim dokumentom (sigurnosnih politika) ima negativan utjecaj po Dom i može rezultirati sankcijama. Sankcije izriče Ravnatelj

Doma (za zaposlenike) i Odgajateljsko vijeće (pedagoške mjere za učenike). Za vanjske suradnike i vanjske suradnike za održavanje – tvrtke koje su involvirane u održavanje hardvera ili softvera Doma i video nadzora Doma otkazati će se suradnja i poduzeti odgovarajuće pravni koraci ovisno o mogućoj materijalnoj šteti i zaštiti ugleda Doma i pojedinca (korisnika).

Svako ponašanje protivno ovoj Odluci potrebno je prijaviti odgovornoj osobi (odgajatelj ili administrator resursa ili sistem inženjer mreže ili voditelj kom. radionice) ili ravnatelju Doma.

Za nepridržavanje ovih pravila posljedice snosi pojedinac koji je postupio protivno odredbama ove Odluke.

U slučaju nastanka materijalne štete provedbu nadoknade štete utvrđuje Ravnatelj.

Sigurnost informacija

Načelo povjerljivosti informacija podrazumijeva da informacije moraju biti dostupne samo onome kome su namijenjene.

U skladu s ovim načelom Dom razlikuje javne i interne informacije.

Skupinu javnih informacija čine one informacije koje opisuju djelatnosti Doma, a njihova javna dostupnost je u interesu Doma. Tu spadaju kontaktni podaci Doma, promidžbeni materijali, internetske stranice Doma, Katalog informacija i sl.

Interne informacije su one informacije koje se odnose na osobne podatke pojedinaca (npr. kontakt podaci osobe, fotografije osobe, podaci iz evidencija koje vodi Dom; knjiga odgojne skupine, registri, matične knjige, e-dnevnik, e-matice) te informacije koje su namijenjene samo djelatnicima Doma. Tuđe osobne podatke zabranjeno je koristiti bez dopuštenja osobe odgovorne za te podatke.

S obzirom da je nužno osigurati povjerljivost i sigurnost informacija nužno je:

- Osigurati dostupnost informacije samo onome kome su i namijenjene
- Osigurati laku dostupnost javnih informacija Doma
- Zaštititi interne informacije koje mogu biti dostupne samo uz suglasnost odgovorne osobe
- Zaštititi osobne podatke koji nisu javne informacije
- Osigurati sigurnosne kopije (backup) svih podataka čiji bi gubitak prouzročio štetu
- Fizički zaštititi pristup informacijama važnim za funkcioniranje Doma ili provedbu sigurnosnih politika (zaključavanje sigurnosnih kopija podataka, zaključavanje poslužitelja)
- **Izričito je zabranjeno od učenika smještenih u učeničkom domu zahtijevati pristupne podatke (elektroničke identitete i pripadne lozinke ili pinove) za pristup e-aplikacijama koje predstavljaju njihove osobne podatke.**

- **Da svi nastavnici i zaposlenici Doma dužni su u svojoj poslovnoj komunikaciji koristiti službenu elektroničku adresu (@doma.hr).**
- **odgajatelji i zaposlenici Doma ne smiju vlastite elektroničke identitete i pripadne lozinke ili pinove davati učenicima. To se odnosi na personalizirani pristup: računalu, matici podataka Grada Zagreba, MZOS matici, e-dnevniku, bazi NCVVO-a, bazi za upise u Dom, ettaedu.eu sustavu, računovodstvenim programima, knjižničarskim programima i ostalim programima ili web aplikacijama koje sadrže osobne podatke zaposlenika i/ili učenika.**

Odgajatelji, zaposlenici Doma te vanjski suradnici koji radi prirode posla imaju pristup osobnim podacima ostalih osoba dužni su pridržavati se svih pozitivnih zakona i etičkih načela te o tome potpisati izjavu o „tajnosti podataka“.

Struktura domkih računalnih mreža i definiranje odgovornost o održavanju:

Dom raspolaže računalima, poslužiteljima, računalnom mrežom te video nadzorom.

Dom za održavanje računalne infrastrukture u svojoj odgovornosti može zadužiti djelatnika doma ili angažirati vanjskog suradnika (u daljnjem tekstu Sistem inženjer). Sistem inženjer obvezuje se da sve potrebne pristupne podatke vezane za održavanje mreže ažurno, u osiguranoj oмотnici (potpis i pečat doma) pohranjuje u sefu Doma.

Sigurnost Domske računalne mreže

Sigurnost Domske računalne mreže preduvjet je provođenja svih drugih sigurnosnih politika informacijskog sustava Doma, te je potrebno osigurati sljedeće:

- Osigurati neometanu dostupnost informacija putem računalne mreže u svim prostorima Doma gdje je to potrebno
- Podijeliti računalnu mrežu u dvije fizički odvojene računalne mreže, učeničku i odgajateljsku. Učenička mreža implementirana je u računalnim kabinetima i u prostoru knjižnice.
- Cijelu računalnu mrežu zaštititi vatrozidom i na njemu dozvoliti uporabu samo osnovnih protokola, te jednosmjernu komunikaciju iz odgajateljske u učeničku mrežu
- U računalnoj mreži uspostaviti dvije MS Windows domene, odgajateljsku i učeničku te na klijentskim računalima omogućiti isključivo autentikaciju u te domene
- Sva serverska računala zaštititi antivirusnim softverom
- Fizički zaštititi serverska računala od neovlaštenog pristupa (ormar sa ključem)
- Poslužitelje zaštititi od nestanka napajanja (UPS zaštita)
- Implementirati zaštitu diskova poslužitelja (RAID 1)
- Dokumentirati stanje mreže i poslužitelja
- Bežičnu mrežu Doma (WIFI) zaštititi od neovlaštenog pristupa (WPA/WPA2). Bežična mreža (WiFi) potrebno je podesiti tako da samo legitimni korisnici mogu pristupiti i koristiti mrežu. Legitimni korisnici mogu biti odgajateljsko i administrativno tehničko osoblje te učenici.

- Vanjski pristup računalnoj mreži Doma osigurati isključivo preko VPN konekcije. To je potrebno omogućiti isključivo putem sigurnih protokola. Neki servisi koji koriste sigurne protokole i koje se preporuča koristiti za spajanje na domska računala s Interneta su SSH v.2 servis, web sučelje koje omogućuje prijavu korisnika a koristi isključivo HTTPS protokol ili VPN.

Dokumentacija izgleda mreže može obuhvaćati grafički prikaz fizičkog rasporeda računala u Domu uključujući osnovne postavke (IP adresa računala), ili popis računala s informacijom gdje su smještene te koje IP adrese imaju dodijeljene.

U cilju održavanja visoke razine sigurnosti računalne mreže nužno je pratiti nova tehnološka rješenja koja odgovaraju zahtjevima. Računalnu mrežu potrebno je redovito održavati i razvijati.

Dom, CARNet i CERT zadržavaju pravo nadzora i filtriranja mrežnog prometa.

Dom može zatražiti od CARNeta, odnosno MZOS-a reviziju filtriranog sadržaja.

Sigurnost domskih računala

Ispravna konfiguracija računala olakšava njihovo održavanje, a ujedno i povećava sigurnost učenika i odgajatelja odnosno ostalih zaposlenika Doma. Zato je potrebno da sva računala u domu imaju minimalni skup preporučenih sigurnosnih postavki.

U cilju provođenja sigurnosnih politika na klijentskim računalima nužno je:

- Redovito održavanje sustava kroz preuzimanja svih ažuriranja softvera (uključiti Windows Update)
- Instalirati isključivo softver koji je nužan i za koji Dom posjeduje odgovarajuće licence
- Na svim klijentskim računalima uključiti vatrozid
- Osigurati autentikaciju na računala koja svakome korisniku osigurava odgovarajuća prava (kroz MS Windows Active Directory)
- Onemogućiti korisnicima administriranje računala. Korisnici zahtjeve za administriranjem računala prosljeđuju administratoru domske mreže
- Na svim računalima implementirati antivirusnu zaštitu (Sophos Antivirus, MS Forefront Endpoint Protection)
- Dokumentirati stanje hardvera i softvera na svakom pojedinom računalu
- Kroz upotrebu mrežnih mapa osigurati korisnicima veću sigurnost podataka i olakšani pristup podacima
- Ukoliko netko koristi nelegalan softver ili softver koji je instalirao bez dozvole Sistem inženjera za sve štete osobno snosi krivicu. Sistem inženjer ili druga odgovorna osoba nisu dužni sanirati štete nastale korištenjem neovlašteno instaliranog softvera.

- Računala koja se spajaju na WiFi mreže eduroam i e-dnevnik moraju biti podešena tako da prije početka rada traže prijavu korisnika autentikacijom putem AAI sustava.
- U prostorima Doma u kojima se nalazi računalna oprema učenici mogu biti isključivo uz nazočnosti odgajatelja
- Učenici na računala ne smiju samostalno instalirati nikakve korisničke programe.

Sigurnost korisnika

Infrastruktura Doma mora svim svojim korisnicima pružiti neometan i siguran pristup informacijama, svugdje gdje je to potrebno. Međutim, sigurnost korisnika ovisi i o njihovom znanju i ponašanju.

Podizanje razine svijesti korisnika o važnosti sigurnosti ključno je za uspješno provođenje ovih pravila. Korisnici moraju biti dobro upoznati sa sigurnosnim aspektima pri korištenju računala i mjerama koje proizlaze iz njega, a to se postiže redovitom edukacijom. Potrebno je što više napora uložiti u edukaciju učenika i odgajatelja te ostalih zaposlenika o sigurnosnim aspektima prilikom korištenja računala i mobilnih uređaja.

- Korisnicima osigurati autentifikaciju na klijentska računala sa odgovarajućim pravima u računalnom sustavu
- Svi korisnici domskih računala moraju se prijaviti na sustav prije korištenja i odjaviti nakon završetka korištenja.
- Kod pristupa nekim aplikacijama potrebno je korištenje certifikata odnosno pametne kartice koji jednoznačno i vjerodostojno identificiraju korisnika ili kombinacije pina i jednokratne lozinke (token).
- Korisnicima pružiti odgovarajuću edukaciju o sigurnom korištenju računala
- Korisnici su obvezni čuvati svoje korisničke podatke, te nakon završenog rada odjaviti se sa računala, servisa ili baze podataka
- Korisnici ne smiju koristiti tuđe korisničke podatke. U iznimnom slučaju da je to potrebno zbog obavljanja radnih zadaća, nužno je tražiti suglasnost osobe čiji pristupni podaci se koriste te suglasnost ravnatelja. Osoba koja je (iz objektivnih razloga) dala svoje pristupne podatke na korištenje mora što prije promijeniti svoje pristupne podatke.
- Korisnici su dužni svaku uočenu neispravnost u radu računala ili sustava odmah prijaviti administratoru
- Prava pristupa učenika i zaposlenika Doma domskim računalima potrebno je redovito provjeravati i po potrebi mijenjati, minimalno jednom godišnje
- Početkom školske godine potrebno je revidirati i elektroničke identitete (AAI) učenika.
- Učeniku je potrebno ukinuti prava pristupa domskim računalima i isključiti domske elektroničke identitete najkasnije 1. listopada u godini u kojoj je završio školovanje, odnosno danom ispisa iz Doma za učenike koji se ispisuju iz škole prije završetka školovanja.

- Zaposleniku Doma potrebno je ukinuti prava pristupa domskim računalima i isključiti sve domske elektroničke identitete danom isteka ugovora o radu u Domu. Iznimno, uz odluku Ravnatelja, moguće je produljiti valjanost domskih elektroničkih identiteta zaposleniku i nakon prestanka radnog odnosa u Domu, a radi dovršavanja već započetih poslova.
- Učenici smiju koristiti samo domska računala namijenjena njima. Vlastita računala i pametne telefone učenici smiju koristiti isključivo u obrazovne svrhe uz prethodnu dozvolu odgajatelja.
- Učenici smiju koristiti domska računala u privatne svrhe isključivo u slobodno vrijeme (za vrijeme odmora, te prije ili nakon nastave) u knjižnici i učionici doma.
- Učenici koriste domska računala unutar računalnih učionica s korisničkim računom koji odredi odgajatelj. Odgajatelj koji koristi računalnu učionicu dužan je za svaki sat imati točan raspored sjedenja pojedine odgojne grupe. Popis je dio odgajateljske dokumentacije.
- Učenici borave u računalnoj učionici u prisutnosti odgajatelja. U informatičkoj učionici nije dozvoljeno konzumiranje jela i pića. Ukoliko učenik primijeti neki kvar (hardverski ili softverski) o tome treba odmah obavijestiti odgajatelja. Učenicima nije dozvoljeno samovoljno „popravljanje“ računala.
- Korisnici su obvezni voditi računa o tome da svojim radom u računalnoj mreži ne ugrožavaju sebe, druge korisnike i podatke (antivirusna provjera podataka na prijenosnim memorijama, prosljeđivanje e-mail poruka, slanje masovnih e-mail poruka, posuđivanje svojih korisničkih podataka drugim korisnicima)
- Korisnici su obvezni čuvati podatke, tokene i kartice koje koriste za pristup računalima i programima tajnima. Korisnici ne smiju koristiti tuđe pristupne podatke za korištenje računala.

Politika prihvatljivog korištenja informacijsko komunikacijskih tehnologija

Korištenjem informacijskih tehnologija u Doma osigurava se jednostavan pristup informacijama, dijeljenje informacija te se obogaćuje nastavni proces upotrebom edukacijskog softvera, servisa na mreži i multimedijalnih materijala.

Korisnici moraju znati da sadržaji koji se nalaze na Internetu ne moraju biti istiniti. Činjenice koje se pronalaze na Internetu moraju se koristiti s oprezom ukoliko nisu provjerene. Učenici trebaju koristiti informacije s Interneta u skladu s uputama odgajatelja. Sadržaji koji se koriste za nastavu moraju se koristiti iz provjerenih izvora.

Ukoliko korisnik primijeti neprimjerene, uznemirujuće ili sadržaje koji ugrožavaju njihovu sigurnost, o tome odmah trebaju obavijestiti svog odgajatelja, stručnog suradnika Doma ili ravnatelja.

Korisnici računalne infrastrukture Doma moraju se ponašati odgovorno te prihvatiti politike prihvatljivog korištenja računala:

- Korisnici su odgovorni za sadržaje koje objavljuju. I privatna aktivnost u računalnoj mreži može bitno narušiti njihov ugled i ugled Doma.
- Zabranjeno je vrijeđanje, omalovažavanje drugih korisnika mreže te objava neprimjerenih sadržaja
- Korisnik treba svojim potpisom stajati iza sadržaja koji objavljuje
- Korisnik može objavljivati tuđe materijale samo uz privolu autora ili ako se radi o materijalu koji se slobodno može preuzimati (npr. Creative Commons). Korištenje tuđih materijala s Interneta mora biti citirano uz navođenje autora
- Korisnici su dužni na odgovarajući način zaštititi svoju i tuđu privatnosti u mreži. Jednom objavljene podatke na Internetu gotovo je nemoguće maknuti sa mreže.
- Korisnici moraju uvijek imati kritički pristup podacima koje preuzimaju sa Interneta
- Zabranjeno je preuzimanje autorski zaštićenih datoteka ili softvera bez plaćanja naknade
- Društvene mreže korisnici moraju koristiti isključivo za poticanje suradnje, međusobnog pomaganja, a nikako suparništva i rivalstva
- Zabranjeno je korištenje tuđeg identiteta
- Zabranjeno je provaljivanje na druga računala u mreži te istraživanje njihove ranjivosti
- Zabranjeno je slanje masovnih poruka
- Zabranjeno je korištenje P2P softvera (razni torrent klijenti) te korištenje proxy-ja u svrhu zaobilaženja ograničenja u lokalnoj mreži Doma

Raynateljica

Zdravka Puljiz, dipl. pedagog